

4.4 VAKBONDEN EN VOORZIENINGEN

Ga naar *NU Burgerschap online*. Daar kun je deze opdrachten ook maken.

- DOEL**
- Je weet wat vakbonden voor werknemers kunnen betekenen.
 - Je bent bekend met sociale voorzieningen en werknemersverzekeringen.

UITLEG

Een **vakbond** is een vereniging van werknemers uit dezelfde beroepsgroep. Je kunt als werknemer lid worden van een vakbond. De vakbond komt op voor de belangen van die werknemers. Een vakbond maakt bijvoorbeeld met de werkgevers de afspraken in de collectieve arbeidsovereenkomst (cao). Ze onderhandelt over lonen, werktijden en regelingen bij ontslag. Vakbonden in Nederland zijn bijvoorbeeld FNV Bouw en CNV Dienstenbond.

Soms kunnen vakbonden het niet eens worden met werkgevers of met de overheid. Ze komen dan in actie. Door bijvoorbeeld **stakingen** te organiseren. Werknemers in een bepaald beroep stoppen dan met werken om hun werkgevers onder druk te zetten. Voor de dagen dat gestaakt wordt, hoeft de werkgever geen salaris te betalen. De vakbond betaalt de werknemers dan door.

Lid worden van een vakbond is niet verplicht. Als je wel lid bent, kun je bij de vakbond terecht voor persoonlijke hulp en advies. Bijvoorbeeld over je contract. Of als je een conflict hebt met je baas.

VOORBEELD

Door hun werk tijdelijk niet uit te voeren, probeerden de reinigingsdiensten betere arbeidsomstandigheden af te dwingen.

OPDRACHT Waar of niet waar? Kruis aan.

1

	waar	niet waar
Vakbonden regelen de cao voor bepaalde beroepsgroepen.		
Een vakbond is een vereniging waar werknemers en werkgevers lid van kunnen zijn.		
Werknemers staken als ze tijdelijk stoppen met werken om te protesteren.		
Als je werkt, ben je automatisch lid van een vakbond.		

OPDRACHT Lees de uitspraken. Omcirkel en leg uit.

2

Iedereen die werkt, zou verplicht lid van een vakbond moeten zijn.

- 1 Ik ben het eens / oneens met de uitspraak, omdat _____
- _____
- _____

Staken is slecht voor de economie. Het zou verboden moeten worden.

- 2 Ik ben het eens / oneens met de uitspraak, omdat _____
- _____
- _____

OPDRACHT Beantwoord de vragen.

3

- 1 In welke bedrijfstak wil jij na je opleiding werken?
- _____
- _____
- 2 Zoek op internet op welke vakbond in die bedrijfstak actief is.
- _____
- _____
- 3 Zou jij lid willen worden van een vakbond? Omcirkel. ja / nee
Leg je antwoord uit.
- _____
- _____

UITLEG

Werknemersverzekeringen zorgen ervoor dat een werknemer een inkomen krijgt als hij niet kan werken. Iedere werkgever betaalt premie voor zijn werknemers. Als je werkloos, langdurig ziek of arbeidsongeschikt wordt (je kunt dan helemaal niet meer werken), heb je recht op een **uitkering**: een vast bedrag per maand om van te leven. Daar staan wel plichten tegenover. Als je je daar niet aan houdt, kan je uitkering worden stopgezet.

Voorbeelden van werknemersverzekeringen zijn:

- de Werkloosheidswet (WW)
- de Ziektewet (ZW)
- de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)

De WW bijvoorbeeld regelt een uitkering voor werknemers die zonder werk komen te zitten. Je krijgt dan een uitkering van zeventig procent van je laatste loon. De duur van de WW is afhankelijk van hoelang je gewerkt hebt. Je moet wel actief een nieuwe baan blijven zoeken.

Volksverzekeringen zijn verzekeringen waarvoor iedereen die werkt premie betaalt. Iedere Nederlander die aan bepaalde voorwaarden voldoet, heeft recht op een uitkering, ook als je geen werknemer bent. Een voorbeeld is de AOW, een uitkering voor mensen die de pensioengerechtigde leeftijd bereikt hebben.

Naast volksverzekeringen zijn er in Nederland **sociale voorzieningen**. Sociale voorzieningen worden niet betaald met premies voor verzekeringen maar vanuit de belasting. De bekendste sociale voorziening is de **Wet werk en bijstand (WWB)**. Mensen die (bijna) geen inkomen, spaargeld of bezit hebben en geen recht hebben op een andere uitkering, die krijgen een bijstandsuitkering. Je kunt bijvoorbeeld een bijstandsuitkering aanvragen als je werkloosheidsuitkering stopt.

VOORBEELD

Een handicap betekent niet automatisch dat je niet meer kunt werken. Je kunt ook gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn.

OPDRACHT Wie betaalt het? Kruis aan.

4

- 1 Volksverzekeringen
 - A alle Nederlanders via belasting
 - B alle werkende Nederlanders via premies
 - C alle werknemers via premies

- 2 Werknemersverzekeringen
 - A alleen de werkgevers
 - B alle werknemers via belastingen
 - C alle werknemers via premies

- 3 Sociale voorzieningen
 - A alle Nederlanders via belasting
 - B alle Nederlanders via premies
 - C alle werknemers via premies

OPDRACHT Beantwoord de vragen.

5

- 1 Wat is waar? Kruis de goede antwoorden aan.
 - A Als zzp'er heb je recht op een uitkering uit werknemersverzekeringen.
 - B Als zzp'er heb je recht op een uitkering uit volksverzekeringen.
 - C Als zzp'er heb je recht op een uitkering uit sociale voorzieningen.

- 2 Kijk naar je antwoorden bij 1. Waar heeft een zzp'er geen recht op? Waarom heeft een zzp'er hier geen recht op?

- 3 Hoe kan een zzp'er zich beschermen tegen minder inkomen door werkloosheid of arbeidsongeschiktheid? Je mag het opzoeken op internet.

OPDRACHT Lees de tekst. Beantwoord de vragen.

6

Mensen in de bijstand verplicht tot vrijwilligerswerk

Een derde van de gemeenten verplicht mensen in de bijstand om vrijwilligerswerk te doen, anders raken ze (een deel van) hun uitkering kwijt.

Sommige bijstandsgerechtigden zitten al twintig jaar werkloos thuis met een uitkering. Het idee is dat de werklozen uiteindelijk aan een betaalde baan komen, en dat ze door het vrijwilligerswerk ook alvast in het 'werkritme' komen.

Naar: nrc.nl

- 1 Welk recht hebben mensen in de bijstand volgens dit artikel? Kruis aan.
- recht om te werken
 - recht om werkloos te zijn
 - recht op een bijstandsuitkering
- 2 Welke plicht hebben mensen in de bijstand in sommige gemeentes gekregen? Kruis aan.
- Ze moeten een deel van hun uitkering inleveren.
 - Ze moeten een werkritme krijgen.
 - Ze moeten vrijwilligerswerk doen.
- 3 Vind jij het terecht dat werkloze mensen verplicht vrijwilligerswerk moeten doen? Omcirkel. *ja / nee*
Leg je antwoord uit.

OPDRACHT Beantwoord de vragen.

7

- 1 Noem twee voorbeelden van wat vakbonden voor werknemers doen.

- 2 Geef een voorbeeld van een sociale voorziening: _____

Schrijf op waar je recht op hebt bij deze voorziening.
